відає 3 і 4 рівням навчання, а широкий обмін думками активізує студентів. Розв'язування цих задач наближає навчання студентів до практичної діяльності лікаря, сприяє розвитку їхнього клінічного мислення й уваги на практичному занятті.

Після вивчення кожного розділу проводяться письмові підсумкові заняття. Підготовка до них спонукає студентів повторювати матеріал і дає можливість оцінити рівень своїх знань.

Мультимедійне навчання дозволяє забезпечити комплексний вплив на студентів різноманітної інформації у вигляді друкованого тексту і живої мови, оскільки тут поєднуються текст, звук, графіка і відеозображення [1].

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

- інтегральна – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов;
- загальні – здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу; здатність вчитися і бути сучасно навченим. Знання і розуміння предметної галузі й розуміння професії. Здатність спілкуватися рідною мовою й усно, і письмово, здатність спілкуватися другою мовою. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. Здатність оцінювати і забезпечувати якість виконуваних робіт. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- спеціальні (фахові, предметні) – установлювати причини і наслідки різних порушень із метою успішного лікування хворого. Запобігання захворюванням та їх поширенню [5].

Навчальна дисципліна ґрунтується на вивченні студентами медичної біології, латинської мови, етики, філософії, екології, медичної та біологічної фізики, медичної хімії, біологічної та біоорганічної хімії, морфологічних дисциплін й інтегрується з цими дисциплінами; закладає основи вивчення студентами патофізіології, патоморфології, деонтології та пропедевтики клінічних дисциплін, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами і формування вмінь застосовувати знання з фізіології в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності; закладає основи здорового способу життя і профілактики порушення структури та функцій у процесі життєдіяльності.

Список використаної літератури

1. Можливості використання інноваційних технологій для самостійної роботи в процесі вивчення фізіології / І.В. Міщенко, М.Ю. Жукова, К.Є. Юдіна [та ін.]// Інноваційні технології в організації самостійної роботи студентів медичних освітніх закладів : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю. – Полтава, 2017. – С.98-99.
2. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення : Закон України від 10.04.2017 р. № 6327.
3. Про підвищення доступності та якості медичного обслуговування в сільській місцевості : Закон України від 14.11.2017 р. № 7117. – URL : https://ukr.lb.ua/ news/2017/10/19/379645_rada_priynyala_pershomu_ chitanni.html.
4. Стратегія розвитку медичної освіти – URL : https://moz.gov.ua/strategija-rozvitku-medichnoi-osviti
5. Формування професійних компетенцій у студентів стоматологічного факультету вищих медичних навчальних закладів як компонент якості освіти / К.Є. Юдіна, І.В. Міщенко, М.Ю. Жукова [та ін.] // Актуальні питання контролю якості освіти у вищих навчальних закладах : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю. – Полтава, 2018. – С. 258-259.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ФІЗІОЛОГІЇ ЕНДОКРИННОЇ СИСТЕМИ СТУДЕНТАМ АНГЛОМОВНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ ЯК ЕТАП ПІДГОТОВКИ ДО ЄДИНОГО ДЕРЖАВНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Запорожець Т.М., Рудь М.В., Сухомлин Т.А.

Українська медична стоматологічна академія

Висвітлено методологічні питання вивчення фізіології ендокринної системи. Розглядаються зміни до підходів навчання з метою покращення підготовки до ЄДКІ.

Ключові слова: медична освіта, ЄДКІ, тестування, фізіологія, ендокринна система, іноземні студенти.

The article highlights methodological issues of studying endocrine physiology. The article considers changes to learning approaches to improve preparation to unified state qualifying exam.

Keywords: medical education, qualifying exam, physiology, endocrine system, foreign students.

У 2019 році вперше було запроваджено проведення Єдиного державного кваліфікаційного іспиту (далі ЄДКІ) у ролі комплексної атестації профільних знань студентів-медиків, оскільки розвиток медичної освіти важливий для реформування медичної сфери: від якості освіти лікаря залежить якість медичних послуг для пацієнтів у майбутньому.

ЄДКІ як сучасний інструмент оцінювання перевіряє рівень знань студентів, що сприятиме випуску із закладів вищої освіти кваліфікованих лікарів [1]. Загалом упровадження ЄДКІ вирішує низку важливих завдань для нової якості медичної освіти:

- об'єктивна екзаменація професійних знань у студентів-медиків: відбувається перевірка теоретичних і практичних знань;
- інтеграція української медицини у світову, адже складові ЄДКІ перевіряють універсальні знання, якими має володіти лікар у будь-якій країні світу;
- зменшення корупційних ризиків, оскільки міжнародний іспит з основ медицини неможливо купити;
- сприяння випуску з університету мотивованого і фахового лікаря, який не відрізняється від професійного лікаря за кордоном.

Завдяки отриманню можливості опрацювати профільні питання (Physiology) на базі встановленої ліцензійної програми для підготовки до ЄДКІ нами був проведений аналіз відповідності навчального плану тим запитам, які постануть перед студентами під час підготовки і складання ЄДКІ.

Отримані результати дозволили нам створити перелік напрямів у викладанні фізіології (особливо для факультету підготовки іноземних студентів), які потребують доопрацювання і ширшого розгляду в програмі курсу. Насамперед, мова йде про фізіологію ендокринної системи. Ураховуючи вищезазначене, після обговорення робочої програми на кафедральних засіданнях було ухвалено рішення – розширити викладання цього розділу шляхом збільшення кількості годин практичних занять, відведених для цієї тематики, на дві години.

Спираючись на затверджений оновлений календарний план занять, відповідні розділи було заплановано і детальніше викладено в другому виданні посібника, створеному колективом авторів нашої кафедри для вивчення фізіології студентами з англомовною формою навчання [3].

Вивчення ендокринної системи на кафедрі фізіології охоплює 6 годин практичних занять, 2 лекційні години і 8 годин самостійної роботи. Практичні заняття з розділу поділено тематично. Перше заняття присвячено розгляду загальних питань гуморальної регуляції. У межах міждисциплінарної інтеграції розглядаються будова і структура ендокринної системи (анатомія і гістологія), патологічні зміни роботи ендоринних залоз (патологічна фізіологія) і молекулярний механізм дії гормонів (біологічна хімія). Також наголошується зв'язок теми заняття з дисциплінами, які будуть вивчатися студентами на старших курсах, зокрема ендокринологією, терапією, педіатрією, акушерством тощо, що додає мотивації вивчення цієї теми [5]. Крім того, заняття включає детальне вивчення функціонування гіпоталамо-гіпофізарної системи, із застосуванням елементів медичної фізіології, а також нових методів навчання, наприклад, симуляційного тренінгу. Сценарій тренінгу включає обговорення певного захворювання ендокринної системи стандартизованого пацієнта [2]. Студенти мають визначати діагноз на основі клінічних симптомів і даних лабораторних досліджень, а також відповісти на низку запитань щодо фізіологічної ролі гормонів, нестача чи надлишок яких призвели до даного клінічного стану. Такий метод інтерактивізації навчального процесу не тільки цікавий майбутнім лікарям, а й суттєво допомагає в підготовці до ЄДКІ, оскільки умови сценарію максимально наближені до питань міжнародного іспиту з основ медицини.

На другому занятті з фізіології ендокринної системи ми розглядаємо роль гормонів у регуляції розвитку, росту і гомеостазу. Студенти вивчають функції, механізм дії, регуляцію секреції гормонів щитоподібної, паращитоподібних, підшлункової залоз. З патологією саме цих залоз пов'язана більшість хвороб ендокринної системи. Тому знання і розуміння змін фізіологічних процесів при розвитку патології цих залоз потрібні для діагностики і патогенетичного лікування хворих.

Третє заняття розділу присвячене ролі гормонів у адаптації організму людини, а також у репродуктивній функції. Розглядаються гормони надниркових і статевих залоз. У нашому навчальному посібнику, порівняно з попереднім, що використовувався на кафедрі, було окремо додатково розглянуто розділ гуморальної регуляції репродуктивних функцій, оскільки нами було виявлено суттєво більшу кількість питань у програмі для підготовки до IFOM (Рис.1), що стосувалися саме цього аспекту, на відміну від бази для підготовки до тестувань «Крок-1».

A healthy 21-year-old woman with no history of significant illness comes to the physician requesting combination oral contraceptives. She is sexually active and always uses condoms as contraception. She does not have a history of migraines and no personal or family history of clotting disorders. Blood pressure is 123/76 mm Hg, height is 172 cm (5', 8"), weight is 68 kg (150 lb), and BMI is 23 kg/m^2. No abnormalities are noted on physical examination. Urine β-HCG results are negative. The physician decides to prescribe combination oral contraceptives to the patient, which will decrease the amount of endogenous follicle-stimulating hormone (FSH) produced.

Which of the following events will most likely be affected *immediately*?

Blastocyst implantation

Fertilization of ovum

Follicular phase estradiol concentration

Mid-cycle surge of luteinizing hormone (LH)

Ovulation

Рис. 1. Приклад тестового завдання в межах підготовки до ЄДКІ

На всіх заняттях разом з іншими видами контролю застосовується машинний тестовий контроль із метою належної оцінки знань студентів з фізіології ендокринної системи. Студент отримує позитивну оцінку, коли набирає щонайменше 65% правильно виконаних тестових завдань [4]. Послідовне використання машинного контролю для оцінки знань також сприяє підготовці до ЄДКІ.

Отже, заняття з фізіології ендокринної системи забезпечують набуття студентами таких компетентностей: здатність до аналізу відповідності структури ендокринних залоз функціям, інтерпретації фізіологічних механізмів розвитку патологічних процесів ендокринних залоз і принципів їх корекції. А поглиблене вивчення цього розділу фізіології, запроваджене на кафедрі, покращить не тільки засвоєння студентами матеріалу, а й результати підготовки до ЄДКІ.

Список використаної літератури

1. https://moz.gov.ua/edki
2. Physiology Cases and Problems. 4th edition / L. Costanzo – Lippincott Williams&Wilkins, 2012. – 315 p.
3. Physiology. Module 1: "General Physiology and High Integrated Functions". Educational guidelines for students of medical and dental faculties. Second edition / T.M. Zaporozhets, M.V. Rud, T.A. Sukhomlyn.– Lviv: Magnolia 2006, 2019.– 189 p.
4. Запорожець Т.М. Сучасні методологічні підходи до організації самостійної роботи іноземних студентів закладів вищої медичної освіти / Т.М. Запорожець, М.В. Рудь, Т.А. Сухомлин // Матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю «Актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти в Україні». – Полтава, 2019. – С. 84-85.
5. Міщенко І.В. Нові завдання викладання фізіології в сучасних умовах / І.В. Міщенко, М.Ю. Жукова, О.В. Коковська [та ін.] // Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Удосконалення якості підготовки лікарів у сучасних умовах». – Полтава, 2016. – С.141-142.

ДО ПИТАННЯ САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ СІМЕЙНОГО ЛІКАРЯ В УМОВАХ МЕДИЧНОЇ РЕФОРМИ

Іваницький І.В.[1], Блоха Я.Є.[2], Іваницька Т.А.[1],

Українська медична стоматологічна академія [1]

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка[2]

Становлення особистості майбутнього фахівця пов'язане з професійною самоідентифікацією. Вона зумовлена мотиваційною структурою, що відбиває, з одного боку, реалії соціального буття, а з іншого – духовні потреби. Останнім часом Міністерство охорони здоров'я активно вводить у повсякденну роботу сімейного лікаря аспекти професійної конкуренції, боротьби за пацієнта, що прирівнює сімейного лікаря до бізнесмена, який мусить мати навички маркетингу для ефективного продажу своїх послуг клієнтам. Для швидшої трансформації самоідентифікації необхідно реформувати медичну освіту, в яку потрібно вносити елементи конкуренції, давати можливість лікарям самостійно формувати напрям і обсяг активності з підвищення кваліфікації. Необхідним стає індивідуальний підхід до кожного лікаря, з урахуванням його попередньої самоідентифікації.

Ключові слова: реформування медицини, самоідентифікація, сімейний лікар, ідентичність.

Becoming a future specialist is associated with professional self-identification. It is conditioned by a motivational structure that reflects, on the one hand, the realities of social being and, on the other, spiritual needs. Recently, the Ministry of Health has been actively introducing the aspects of professional competition into the daily work of the family doctor. The fight for the patient equates the family doctor to a businessman who must have the marketing skills to effectively sell his services to clients. A faster transformation of self-identification requires reforming medical education.The elements of competition need to be introduced to enable physicians to formulate direction and training activities independently. An individual approach to each physician is required, given his or her previous self-identification.

Keywords: reform of medicine, self-identification, family physician, identity.

Питання самоідентифікації хвилює людину відтоді, коли вона почала усвідомлювати себе як особистість – і в процесі розвитку суспільства, і в процесі розвитку самої особистості, саме тому самоідентифікація виступає основним мотивом інтенціонального буття людини. Аналіз проблеми самоідентифікації та сучасного рівня її дослідження показує, що самоідентифікація розглядається як психологічний механізм детермінування особистості, яке має принаймні три стадії: перша – актуалізація залучення до структури ідентичності нових особистісних і соціальних цінностей; друга – переструктурування ідентичності відповідно до специфіки нових її структурних елементів; третя – визначення ієрархії пріоритетності нових елементів і порівняння їх із попереднім комплексом особистісно-рольових цінностей.

Становлення особистості майбутнього фахівця пов'язане з професійною самоідентифікацією. Вона зумовлена мотиваційною структурою, що відбиває, з одного боку, реалії соціального буття, а з іншого – духовні потреби. Для періоду реформування економіки характерне падіння престижу науково-дослідницької діяльності й підвищення цінності практичної роботи, яка супроводжується високим заробітком. Проблема професійної самоідентифікації має велике практичне значення, оскільки вона є одним із вирішальних соціально-психологічних і виховних процесів у діяльності й фахівця загалом, і сімейного лікаря зокрема.

Завдання таких процесів – становлення, формування і зміцнення професійної самоідентичності, що визначає собою поєднання «природного» розвитку особистості фахівця і впливу різноманітних соціально-психологічних факторів. Оскільки людина створює себе насамперед сама, під тим чи іншим впливом соціального оточення, процес самоідентифікації можна вважати найголовнішим процесом у період становлення особистості [4].

З поняттям «самоідентифікація» тісно пов'язані поняття «ідентифікація» і «ідентичність». Ідентифікація в зага-